

Verkley
T.a.v. de heer H. Vording
Postbus 190
9200 AD DRACHTEN

MUG Ingenieursbureau b.v.
Zernikelaan 8
9351 VA LEEK
Postbus 136
9350 AC LEEK
tel. (0594) 55 24 20
fax (0594) 55 24 99
info@mug.nl
www.mug.nl

Een Dijkstra-onderneming

datum 17 juli 2013
projectnummer 95134013
onderwerp archeologische begeleiding vervangen gasleiding Oude Boteringestraat

Geachte heer Vording,

Van maandag 1 juli tot en met woensdag 3 juli 2013 heeft MUG Ingenieursbureau een archeologische begeleiding uitgevoerd aan de noordkant van de Oude Boteringestraat te Groningen, ter hoogte van de voormalige Boteringepoort. Door middel van dit briefrapport stellen wij u op de hoogte van de resultaten van dit onderzoek. Voorafgaand aan de begeleiding is een Programma van Eisen opgesteld (De Wit 2013).

Aanleiding en onderzoekskader

De aanleiding van de archeologische begeleiding, protocol opgraven, betreft de graafwerkzaamheden ten behoeve van de vervanging van gas- en elektriciteitsleidingen in Butjesstraat, Muurstraat en omgeving. Op de kruising van de Muurstraat-Hardewikerstraat en Oude Boteringestraat worden resten van de middeleeuwse Boteringepoort verwacht. De graafwerkzaamheden worden hier archeologisch begeleid, zodat eventuele resten van de Boteringepoort kunnen worden gedocumenteerd. De resten van de Boteringepoort dienen ongemoeid en *in situ* te blijven.

Het onderzoek vindt plaats in het kader van het langlopende archeologische onderzoek van gemeente Groningen. Eerder archeologisch onderzoek naar de middeleeuwse Boteringepoort heeft aangegeven dat deze uit twee fasen bestaat, een 13^e eeuwse en een 14^e eeuwse. Van de oudste fase zijn destijds grondverbeteringen en metselwerk (kistwerk) teruggevonden. De poort is aangelegd dwars door de oudere bestratingen van de Boteringestraat. Bij de 14e eeuwse fase van de poort is deels voortgebouwd op de funderingen van de eerste poort, na gedeeltelijke afbraak van deze. Hierbij werd de poort smaller: de stadszijde van de poort werd ruim 2,5 m naar het noorden verlegd maar de veldzijde bleef dezelfde. De Boteringepoort werd gesloopt in 1624 (Kortekaas 1999).

Voor het onderzoek is door de opdrachtgever een Erfgoedvergunning bij gemeente Groningen aangevraagd en toegekend.

Ligging van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie bevindt zich aan de noordkant van de Boteringestraat, tussen het Lopende Diep/ Spilsluizen en de Hardewikerstraat/Muurstraat (zie afbeelding 1). De gasleiding bevindt zich onder het oostelijke trottoir van de Oude Boteringestraat en steekt ter hoogte van de Hardewikerstraat/Muurstraat de Oude Boteringestraat dwars over. Het tracé van de gasleiding heeft een breedte van 80 cm.

contactpersoon Miranda de Wit
e-mail mdewit@mug.nl
bijlage(n) -

tel. (0594) 55 24 23
mobiel (06) 46 85 56 01

pl. MDW
typ. svdv

Afbeelding 1. Ligging van het onderzoeksgebied (binnen gele kader) (bron: Google Maps)

Resultaten

Op de eerste dag van de begeleiding werd de bestrating in het oostelijke trottoir verwijderd en werden kabels en leidingen, die direct onder de bestrating liggen in een pakket opgebrachte grond, vrijgelegd. De te vervangen gasleiding, die van gietijzer is, ligt op een diepte van circa 30 cm onder het maaiveld/de bestrating. Hier over- en omheen liggen vele (elektriciteits)kabels (zie afbeelding 2). De resten van de Boteringespoort (en overige archeologica) bevinden zich onder de te vervangen gasleiding. Aangezien vrij snel duidelijk werd dat er die eerste dag alleen bestrating werd verwijderd en kabels en leidingen werden vrijgelegd, waarbij de aanwezigheid van een archeoloog niet noodzakelijk was, is de begeleiding na een aantal uren gestaakt. Afsproken is dat door de uitvoerder dagelijks contact met de archeoloog zou worden gehouden over de voortgang van de werkzaamheden.

In de twee dagen daarna heeft de archeoloog iedere dag een inspectie gehouden bij de werkzaamheden. Halverwege de week werd duidelijk dat men had besloten om, vanwege de vele kabels en leidingen die over en rond de oude gasbuis liggen, deze niet te verwijderen maar dat de nieuwe buis bovenop de oude zou worden geplaatst. Hiermee verviel de noodzaak tot voortgang van de archeologische begeleiding, aangezien men alleen binnen de gerommelde lagen direct onder de bestrating aan het werk zou gaan en er geen archeologische resten zouden worden aangesneden. De archeologische begeleiding is vervolgens stopgezet.

Conclusie

De verandering in de strategie van de uitvoerder ten tijde van het veldwerk, waarbij alleen binnen de gerommelde lagen direct onder de bestratingen zou worden gewerkt en men niet tot op de diepte van de resten van de Boteringespoort zou gaan verdiepen, betekende dat er geen archeologische waarnemingen konden worden gedaan. De resten van de Boteringespoort bevinden zich in ongemoeide toestand binnen het onderzoeksgebied.

Literatuur

- Kortekaas, G.L.G.A., 1999. Oude Boteringestraat, opgraving en waarnemingen. In: *Hervonden stad, jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie in de gemeente Groningen*. Groningen, pp. 12-15.
- Wit, M.J.M. de, 2013. *Programma van Eisen archeologische begeleiding Boteringespoort* (definitieve versie, 30 mei 2013).

Afbeelding 2. Situatie na verwijdering van de bestrating. Bij de rode pijl is de bovenkant van de oude gietijzeren gasbuis te zien

Met vriendelijke groet,
MUG Ingenieursbureau b.v.

M. de Wit
Senior KNA-Afdelingshoofd Milieu